Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра адміністративного та інформаційного права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ВБ 10. МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми **Соціальне забезпечення**
за спеціальністю ***232 «Соціальне забезпечення»***
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми
2026

Розробник: _____ **Ткаченко В. В., доцент кафедри адміністративного та інформаційного права**

	протокол від _11.06.2026_ №__16_		
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри адміністративного та інформаційного права	Завідувач кафедри	_____ (підпис)	**І. В. Арістова**

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ Н. В. Волченко

Декан факультету, де реалізується освітня програма _____ М. Ю. Кузнецова

Рецензія на робочу програму (додається) надана: В. В. Стрельник

І. В. Кравченко

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації _____ (_____)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 23.06. 2026 р.

© СНАУ

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	**Міжнародні системи захисту прав людини**		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, адміністративного та інформаційного права		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	ОК може бути запропонований для (*заповнюється для вибіркових ОК)*	Освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення» за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення»		
5.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень		
6.	Семестр, тривалість вивчення, форма контролю	7 семестр, 1-15 тиждень, залік		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	Осінній семестр - 5 кредитів ЄКТС		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
	Денна форма (осінній семестр - 150 годин	Лекційні – 30 годин	Практичні – 44 годин	76 годин
9.	Мова навчання	Державна (українська)		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	**Ткаченко Віта Віталіївна к.,ю.н, доцент кафедри адміністративного та інформаційного права** Години консультацій – кожного понеділка о 12.45, кабінет 123г		
11.	Контактна інформація	Tkachenkovita85@gmail.com		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент спрямований на формування у здобувачів системного розуміння міжнародних стандартів прав людини та механізмів їх захисту, з особливим акцентом на соціальні права. Розглядаються універсальна та регіональні системи захисту прав людини, діяльність ООН, Ради Європи, Європейського суду з прав людини, міжнародні стандарти у сфері соціального забезпечення та соціального захисту. Особлива увага приділяється практичному застосуванню міжнародно-правових норм для захисту прав соціально вразливих категорій населення в Україні та використанню практики міжнародних органів у професійній діяльності фахівця із соціального забезпечення.		
13.	Мета освітнього компонента	Формування у здобувачів освіти системного розуміння міжнародних стандартів у сфері прав і свобод людини та механізмів їх забезпечення і захисту, з особливим акцентом на соціальні права та права соціально вразливих категорій населення. Освітній компонент спрямований на формування здатності здобувачів аналізувати міжнародно-правові акти та практику міжнародних органів захисту прав людини, застосовувати міжнародні стандарти у сфері соціального забезпечення та соціального захисту, визначати механізми захисту порушених прав і використовувати набуті знання у професійній діяльності у сфері соціального забезпечення.		

14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на таких курсах, як: «Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень», «Історія та теорія соціальної роботи», «Система соціального забезпечення та страхування України», «Право соціального забезпечення: європейські стандарти та законодавство України». Освітній компонент пов'язаний з ОК «Соціальні стандарти держав ЄС», «Міжнародні правові гарантії та зобов'язання України щодо реалізації соціальних прав людини», «Права людини у сфері соціального забезпечення», «Порівняльне право соціального забезпечення», «Судовий захист права на соціальне забезпечення».
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.

16.	Посилання в Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6438
17.	Ключові слова	Права людини; свободи людини; соціальні права; міжнародні стандарти прав людини; міжнародний захист прав людини; міжнародні механізми захисту прав людини; універсальна система захисту прав людини; регіональні системи захисту прав людини; ООН; Рада Європи; Європейський суд з прав людини; Європейська конвенція з прав людини; міжнародні договори; соціальне забезпечення; соціальний захист; соціальні гарантії; права соціально вразливих категорій населення; міжнародні правові гарантії; практика ЄСПЛ; механізми реалізації соціальних прав; захист порушених прав.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК 21: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен…	**ПРН 1**	**ПРН 3**	**ПРН 5**	**ПРН 12**	**ПРН 18**	**Як оцінюється РНД**
ДРН1. Розуміти базові теоретичні засади міжнародних систем захисту прав людини, основні принципи та механізми забезпечення і захисту прав людини.		х			х	Модульний контроль
ДРН2. Аналізувати міжнародні стандарти прав людини та визначати особливості їх застосування у сфері соціального забезпечення і соціального захисту населення.	х			х	х	Тематична дискусія, аналіз конкретних ситуацій (Case-study).
ДРН3. Самостійно застосовувати положення міжнародних та національних нормативно-правових актів, а також практику міжнародних органів захисту прав людини при розв'язанні ситуаційних завдань у сфері соціального забезпечення.		х				Аналіз конкретних ситуацій (Case-study).
ДРН4. Вміти презентувати результати аналізу міжнародних механізмів захисту прав людини, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи професійну термінологію.		х		х		Тематична презентація-захист.
ДРН5. Самостійно готувати тексти та доповіді з питань міжнародного захисту прав людини з дотриманням норм професійної етики та академічної доброчесності,	х			х		Презентація-захист.
ДРН6. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя,			х			Тематична дискусія.

постійного оновлення знань про міжнародні стандарти прав людини та підвищення рівня професійної компетентності.						

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. **Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми**	**Розподіл в межах загального бюджету часу**			**Рекомендована література[1]**
	Аудиторна робота		**Сам. робота**	
	Лк	**Пз**		
Тема 1. Міжнародна система захисту прав людини: поняття, принципи та стандарти 1. Поняття та сутність прав людини. 2. Міжнародне визнання та нормативне закріплення прав людини. 3. Основні принципи міжнародного захисту прав людини. 4. Міжнародні стандарти прав людини: поняття та види. 5. Позитивні та негативні зобов'язання держави щодо забезпечення прав людини. 6. Соціальні права як складова системи прав людини. 7. Значення міжнародних стандартів для системи соціального забезпечення України	2	4	6	6.2.4., 6.2.7, 6.2.10-6.2.12, 6.3.8, 6.3.9, 6.3.14
Тема 2. Універсальна система захисту прав людини в рамках ООН 1. ООН та її роль у міжнародному захисті прав людини. 2. Статут ООН і Загальна декларація прав людини. 3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. 4. Комітет ООН з економічних, соціальних і культурних прав. 5. Міжнародні договори ООН у сфері соціальних прав. 6. Міжнародний захист прав окремих категорій населення. 7. Україна у системі договірних механізмів ООН. 8. Значення рекомендацій та висновків органів ООН для соціальної політики України здійснювати публічну апробацію результатів.	2	4	6	6.2.4., 6.2.7, 6.2.10-, 6.2.12, 6.3.8, 6.3.9, 6.5.21

Тема 3. Європейська система захисту прав людини 1. Рада Європи та її роль у захисті прав людини. 2. Європейська конвенція з прав людини. 3. Система контрольних механізмів Конвенції. 4. Європейський суд з прав людини: статус та повноваження. 5. Умови прийнятності заяв до ЄСПЛ. 6. Процедура звернення до ЄСПЛ. 7. Виконання рішень ЄСПЛ в Україні. 8. Значення практики ЄСПЛ для сфери соціального забезпечення.	2	4	6	6.2.4., 6.2.7, 6.2.10-6.2.12, 6.3.1, 6.3.8, 6.5.19, 6.5.20
Тема 4. Європейська соціальна хартія та захист соціальних прав 1. Європейська соціальна хартія: поняття та значення. 2. Основні соціальні права гарантовані Хартією. 3. Право на соціальне забезпечення. 4. Право на соціальну та медичну допомогу. 5. Право на соціальні послуги. 6. Захист сім'ї, дітей, осіб з інвалідністю та інших вразливих категорій. 7. Європейський комітет із соціальних прав. 8. Виконання Україною міжнародних зобов'язань у сфері соціальних прав.	2	4	6	6.2.6, 6.3.1, 6.3.9, 6.5.7
Тема 5. Міжнародні стандарти права на соціальне забезпечення 1. Поняття соціального забезпечення у міжнародному праві. 2. Право на соціальне забезпечення як соціальне право людини. 3. Міжнародні стандарти соціального страхування. 4. Пенсійне забезпечення та міжнародні стандарти. 5. Соціальні допомоги та соціальні послуги. 6. Захист від бідності та соціального виключення. 7. Мінімальні стандарти соціального забезпечення. Міжнародні стандарти та українська система соціального забезпечення.	2	4	6	6.2.4, 6.2.7, 6.2.10-6.2.12, 6.3.8, 6.3.9, 6.3.14
Тема 6. Міжнародна організація праці та міжнародні стандарти соціального захисту 1. Міжнародна організація праці: статус і завдання. 2. Конвенції та рекомендації МОП. 3. Міжнародні стандарти у сфері соціального 4. забезпечення. 5. Соціальне страхування. 6. Захист права на працю та зайнятість. 7. Соціальний захист безробітних. 8. Захист трудових мігрантів. 9. Значення стандартів МОП для України.	4	4	6	6.2.10, 6.3.3, 6.3.4, 6.2.22-6.2.25

Тема 7. Міжнародний захист прав соціально вразливих категорій населення 1. Поняття соціально вразливої категорії населення. 2. Міжнародні стандарти недискримінації. 3. Захист прав дітей. 4. Захист прав осіб з інвалідністю. 5. Захист прав людей похилого віку. 6. Захист прав внутрішньо переміщених осіб. 7. Захист прав біженців та інших вимушено переміщених осіб. 8. Захист прав ветеранів та інших категорій, які потребують соціальної підтримки. Практичне значення міжнародних стандартів для працівника системи соціального забезпечення.	4	4	6	6.2.10, 6.3.3, 6.3.4, 6.2.22-6.2.25
Тема 8. Захист соціальних прав в умовах війни та надзвичайних ситуацій 1. Права людини в умовах збройного конфлікту. 2. Взаємозв'язок міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини. 3. Соціальні права в умовах воєнного стану. 4. Захист внутрішньо переміщених осіб. 5. Соціальне забезпечення ветеранів та членів їх сімей. 6. Захист осіб з інвалідністю в умовах війни. 7. Соціальний захист постраждалих від війни. 8. Міжнародна допомога Україні у сфері соціального захисту. 9. Практичні проблеми реалізації соціальних прав на територіях, що постраждали від війни.	4	4	6	6.2.5, 6.2.13, 6.3.2,, 6.3.4, 6.3.6, 6.3.8, 6.3.10, 6.5.1, 6.5.3, 6.5.5, 6.5.9, 6.5.11, 6.5.12
Тема 9. Європейський суд з прав людини та захист соціальних прав 1. Юрисдикція ЄСПЛ. 2. Соціальні права в системі Європейської конвенції. 3. Зв'язок соціальних прав з іншими правами, гарантованими Конвенцією. 4. Практика ЄСПЛ щодо пенсійного забезпечення. 5. Практика ЄСПЛ щодо соціальних виплат. 6. Принцип недискримінації у сфері соціального забезпечення. 7. Захист права власності у контексті соціальних виплат. 8. Аналіз практики ЄСПЛ щодо України. 9. Значення рішень ЄСПЛ для професійної діяльності фахівця соціального забезпечення.	4	6	6	6.2.4., 6.2.7, 6.2.10-6.2.12, 6.3.1, 6.3.8, 6.5.19, 6.5.20
Тема 10. Міжнародні механізми захисту соціальних прав людини та їх практичне застосування 1. Види міжнародних механізмів захисту прав людини. 2. Договірні та позадоговірні механізми. 3. Національні та міжнародні способи захисту соціальних прав.	4	6	6	6.2.10, 6.3.3, 6.3.4, 6.2.22-6.2.25

4. Алгоритм визначення порушеного соціального права. 5. Вибір належного механізму захисту. 6. Підготовка звернення до компетентного органу. 7. Використання міжнародних документів у професійній діяльності. 8. Практичні кейси у сфері соціального забезпечення.					
Всього	**30**	**44**	**76**	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (види навчальної діяльності, які має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН1. Розуміти базові теоретичні засади міжнародних систем захисту прав людини, основні принципи та механізми забезпечення і захисту прав людини.	Лекції; пояснення основних понять і механізмів міжнародного захисту прав людини; аналіз міжнародних нормативно-правових актів.	30	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури; усне опитування; тестування; самостійне опрацювання міжнародних документів.	15
ДРН2. Аналізувати міжнародні стандарти прав людини та визначати особливості їх застосування у сфері соціального забезпечення і соціального захисту населення.	Обговорення на заняттях; тематична дискусія; аналіз міжнародних стандартів соціальних прав; рішення ситуативних задач.	15	Усне опитування; письмова робота; аналіз міжнародних документів та практичних ситуацій у сфері соціального забезпечення.	15
ДРН3. Самостійно застосовувати положення міжнародних та національних нормативно-правових актів, а також практику міжнародних органів захисту прав людини при розв'язанні ситуаційних завдань у сфері	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study); практичні заняття з використанням нормативно-правових актів та практики ЄСПЛ; розбір типових ситуацій порушення соціальних прав.	15	Контрольне тестування за результатами вивчення теоретичного матеріалу; самостійний пошук та аналіз нормативно-правових актів і практики ЄСПЛ.	4

соціального забезпечення.				
ДРН4. Вміти презентувати результати аналізу міжнародних механізмів захисту прав людини, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи професійну термінологію.	Практичні заняття; аналіз конкретних ситуацій (Case-study); тематичні дискусії; моделювання професійних ситуацій.	15	Підготовка презентації; самостійне опрацювання матеріалів для публічного виступу.	4
ДРН5. Самостійно готувати тексти та доповіді з питань міжнародного захисту прав людини з дотриманням норм професійної етики та академічної доброчесності, здійснювати публічну апробацію результатів.	Індивідуальна дослідницька робота; консультації викладача; обговорення результатів дослідження.	15	Підготовка презентації та доповіді; пошук і опрацювання наукових джерел; презентація-захист результатів індивідуального дослідження.	4
ДРН6. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя, постійного оновлення знань про міжнародні стандарти прав людини та підвищення рівня професійної компетентності.	Тематична дискусія; обговорення актуальних змін у міжнародних стандартах захисту прав людини; аналіз сучасних викликів у сфері соціального забезпечення.	15	Обговорення; виконання індивідуальних завдань; колоквіум; самостійний пошук актуальної інформації щодо міжнародних стандартів та практики захисту соціальних прав.	4

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Денна форма навчання

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	**Модуль 1 (теми 1-9)**	**50 балів/50%**	До 7 тижня
1.1	Письмові контрольні роботи	10 балів /10%	щотижня
1.2	Тестування	10 балів /10%	щотижня
1.3	Робота з практикумом	15 балів/15%	щотижня
2	**Модуль 2 (теми 9-18)**	**50 балів/50%**	До 15 тижня
3.1	Письмові контрольні роботи	10 балів /10%	щотижня

3.2	Тестування	10 балів /10%	щотижня
3.3	Підготовка та захист ситуативних завдань	15 балів/10%	13-14 тиждень
5	**Залік – теоретичні та тестові питання**		За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент[2]	**Незадовільно**	**Задовільно**	**Добре**	**Відмінно**[3]
Тестування	*<3 балів*	*3-5 балів*	*5-7 балів*	*8-10 балів*
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в матеріалі навчального курсу, категоріальний апарат не засвоєний	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, поверхневе знання термінології та нормативної бази.	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент достатньо орієнтується теоретичному матеріалі, впевнен володіння поняттями наявність незначног обсягу помилок.	Залежить від кількос вірних відповідей на тест. Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі. Вільне оперування категоріями, здатність розв'язувати комплексні тестові задачі.
Письмові контрольні роботи	*<4 балів*	*5-7 балів*	*8-10 балів*	*11-12 балів*
	Робота не виконана або виконана не вірно.	Виконані не всі завдання, студент не достатньо орієнтується матеріалі.	Завдання виконані з незначними помилками, студент достатньо орієнтується матеріалі.	Всі завдання контрольної роботи виконано. Студент добре орієнтується матеріалі.
Усне опитування, дискусії	*<5 балів*	*6-8 балів*	*9-11 балів*	*12-13 балів*
	Вимоги щодо завдання не виконано.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні, відсутній аналіз. Студент не достатньо орієнтується матеріалі.	Виконано усі вимоги з незначними помилками. Студент достатньо орієнтується матеріалі.	Виконано усі вимоги завдання. Продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми. Студент добре орієнтується матеріалі.
Модульний контроль 1 (тест множинного вибору)	*<5 балів*	*6-8 балів*	*9-12 балів*	*13-15 балів*
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в матеріалі навчального курсу, категоріальний апарат не засвоєний	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, поверхневе знання термінології та нормативної баз	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент достатньо орієнтується теоретичному матеріалі, впевнене володіння поняттями наявність незначного обсягу помилок.	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі. Вільне оперування категоріями, здатність розв'язувати комплексні тестові задачі.
	0 балів	*2-4 бали*	*5-8 балів*	*9-10 балів*

[2] Зазначити компонент сумативного оцінювання

[3] Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

Письмові контрольні роботи	Робота не виконана або виконана не вірно.	Виконані не всі завдання, студент не достатньо орієнтується матеріалі.	Завдання виконані з незначними помилками, студент достатньо орієнтується матеріалі.	Всі завдання контрольної роботи виконано. Студент добре орієнтується матеріалі.
Творче завдання (практичне завдання)	*<4 балів*	*5-7 балів*	*8-10 балів*	*11-12 балів*
	Практична робота не виконана або виконана не вірно	Виконані не всі завдання практичної роботи, студент не достатньо орієнтується матеріалі	Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується матеріалі	Всі завдання практичної роботи виконано, студент добре орієнтується матеріалі
Усне опитування, дискусії	*<5 балів*	*6-8 балів*	*9-11 балів*	*12-13 балів*
	Вимоги щодо завдання не виконано.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні, відсутній аналіз. Студент не достатньо орієнтується матеріалі.	Виконано усі вимоги з незначними помилками. Студент достатньо орієнтується матеріалі.	Виконано усі вимоги завдання. Продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми. Студент добре орієнтується матеріалі.
Модульний контроль 2 (тест множинного вибору)	*<5 балів*	*6-8 балів*	*9-12 балів*	*13-15 балів*
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в матеріалі навчального курсу, категоріальний апарат не засвоєний	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, поверхневе знання термінології та нормативної бази.	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент достатньо орієнтується теоретичному матеріалі, впевнене володіння поняттями, наявність незначного обсягу помилок.	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі. Вільне оперування категоріями, здатність розв'язувати комплексні тестові задачі.

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	*Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату*	1-10 тиждень
5	*Оцінювання результатів колоквіуму*	7,15 тиждень
6	Оцінювання письмових робіт	7, 15 тиждень

6. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

6.1. Методичне забезпечення

6.1.1. Міжнародні системи захисту прав людини: Конспект лекцій для здобувачів 4 курсу освітньої програми «Соціальне забезпечення» (ступінь «Бакалавр»)/ укл: В. В. Ткаченко. – Суми, 2026. 44 с.

6.1.2. Міжнародні системи захисту прав людини. Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення дисципліни для здобувачів 4 курсу освітньої програми «Соціальне забезпечення» (ступінь «Бакалавр»/ укл.: В. В. Ткаченко. – Суми, 2026. 24 с.

6.1.3. Міжнародні системи захисту прав людини: Методичні рекомендації щодо проведення практичних занять для здобувачів для здобувачів 4 курсу освітньої програми «Соціальне забезпечння» (ступінь «Бакалавр»/ укл: В. В. Ткаченко. – Суми, 2026. 24 с.

6.2. Основні джерела

6.2.1. Антонович М. Міжнародне публічне право : підручник. Видавництво Юрінком Інтер. 2023. 516 с

6.2.2. Арістова І. В., Ткаченко В. В. Адаптація національного законодавства у сфері штучного інтелекту до законодавства Європейського Союзу. Юридичний науковий електронний журнал. №3/2026. С. 58-62 https://doi.org/10.32782/2524-0374/2026-3/10

6.2.3. Вибрані міжнародні документи з прав людини. Видавництво Право. 2023. 152 Доннеллі Дж. Універсальні права людини в теорії та практиці. К.: Сфера. 2012

6.2.4. Гончаров В. В. Міжнародний захист прав людини. Навчальний посібник для підготовки до ЄФВВ. 2025. 300 с.

6.2.5. Гриб Г. М., Гребенюк Д. О., Дронов В. Ю. Міжнародний захист прав людини: навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. осв. галузі знань 08, спец. 081 «Право» та галузі знань 29, спец. 293 «Міжнародне право» [Електронне видання]/уклад.: Г. М. Гриб, Д. О. Гребенюк, В.Ю. Дронов ; Нац. ун- т «Одеська юрид. академія». – Одеса, 2025. – 144 с. – Режим доступу: https://hdl.handle.net/11300/29515

6.2.6. Журавльов Д. В., Дрозд О. Ю. та ін. Міжнародне гуманітарне право. Особливості застосування в умовах збройної агресії РФ проти України. Видавничий дім «Професіонал». 2024. 598 с.

6.2.7. Захист прав людини в сучасному міжнародному та європейському праві : навч.-метод. посібник / Х. Бехруз, А. Гриб [та ін.] ; за ред. Х. Бехруз; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса: Фенікс. 2023. 62 с. (Серія: навчально-методичні посібники). URI:https://doi.org/10.32837/11300.27334

6.2.8. Манукян В. І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія, принципи, практика. К: Норма права. 2023. 596 с.

6.2.9. Міжнародне право та євроінтеграційні перспективи України: сучасні виклики: колективна монографія / Х. Н. Бехруз, М. Р. Аракелян, С. С. Андрейченко [та ін.]. Одеса: Фенікс. 2023. 464 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26023.

6.2.10. Міжнародний захист прав людини : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. осв. галузі знань 08, спец. 081 «Право» та галузі знань 29, спец. 293 «Міжнародне право» [Електронне видання] / уклад.: Г. М. Гриб, Д. О. Гребенюк, В.Ю. Дронов; Нац. ун- т «Одеська юрид. академія». Одеса, 2025. 144 с. URL: https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/163d6966-7529-4c00-b5a2-311316ce5534/content

6.2.11. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник / кол. авторів; за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.

6.2.12. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник для підготовки до ЄФВВ. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 300 с. https://jurkniga.ua/contents/mizhnarodniy-zakhist-prav-lyudini-navchalniy-posibnik-dlya-pidgotovki-do-iefvv.pdf?srsltid=AfmBOooXD9KKRzYFhlJ58vEqYlMcz4xPo60qUuiB8U5FDc_EdHV0zlSw

6.2.13. Міжнародні стандарти захисту прав людини : навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти/ уклад.: Х. Н. Бехруз, О. О. Сурілова, К. В. Мануїлова [та ін.]; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». — Одеса: Астропринт, 2023. — 104 с. URL:

https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4746e037-e5aa-4a23-9a87-e231e0316183/contenthttps://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4746e037-e5aa-4a23-9a87-e231e0316183/content

6.2.14. Права і свободи людини та їх дотримання під час дії воєнного стану. Київ: Видавничий дім «Професіонал». 2022. 310 с.

6.2.15. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародне право прав людини: підручник. Видавництво Юрінком Інтер. 2023. 584 с

6.2.16. Ткаченко В. В, Чернадчук Т. О. Адаптація українського законодавства до законодавства ЄС у сфері публічного управління. Соціологія права 1-2. 2025.

6.2.17. Ткаченко В. В., Кравченко І. О. Інтеграція України у європейський цифровий простір: правовий та технологічний аспект. Юридичний бюлетень. 2025. №36. С. 94-98

6.3. Додаткова

6.3.1. Захист прав людини в сучасному міжнародному та європейському праві: навчально-методичний посібник / Х. Бехруз, А. Гриб та ін.; за ред. Х. Бехруз; НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2023. 62 с.

6.3.2. Клапоущак Д. С. Щодо міжнародно-правового захисту цивільного населення під час збройного конфлікту. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Том 2. № 77. С. 294–298. URL: http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/284434/278587

6.3.3. Лаврьонов Р. Захист прав людини відповідно до універсального міжнародного права. АКАДЕМІЧНІ ВІЗІЇ, 15/2023. DOI: http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7568709

6.3.4. Ногас Н. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів. Актуальні проблеми правознавства. 2023. № 4. С. 132–136. URL: https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1508

6.3.5. Онишко О. Б. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. О. Б. Онишко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/5215

6.3.6. Права і свободи людини та їх дотримання під час дії воєнного стану / уклад.: С.В. Пєтков, Є.Ю. Соболь, І.М. Копотун та ін. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 310 с.

6.3.7. Рибалкін, А. О., & Хитровський, Д. В. (2024). Принцип 15 15 пропорційності у практиці Конституційного Суду України крізь призму стандартів Європейського суду з прав людини. Scientific Notes of Lviv University of Business and Law, (43), 534-542. Retrieved from https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/2004

6.3.8. Риженко І. М., Демянюк О. М. Загальна характеристика регіональних систем захисту прав людини. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2024. № 68. С. 145–148. DOI: https://doi.org/10.32782/2307-1745.2024.68.28

6.3.9. Сучасна концепція прав людини: європейське праворозуміння : навч.-метод. посіб. [Елекронне видання] / Х. Н. Бехруз, М. В. Грушко, К. В. Мануїлова, Т. С. Федорова ; НУ «Одеська юридична академія. Одеса : Фенікс. 2023. 143 с.

6.3.10. Терлецький Д. С., Марусяк О. В., Батан Ю. Д., Афанасьєва М. В. та ін. Права людини в особливих правових режимах: досвід України: монографія. Одеса: Гельветика. 2022. 356 с. URL: https://doi.org/10.32837/11300.16137

6.3.11. Тихомиров О. О. Права людини: інформаційний вимір : монографія / О. О. Тихомиров. Одеса : Видавництво «Юридика». 2023. 304 с.

6.3.12. Чистякова А. Права людини в умовах воєнного стану. Законодавство. Судова практика. 2024. 316 с.

6.3.13. Хитровський, Д. В. (2024). Доктрина «людиноцентризму» у юридичній деонтології: міжнародно-правовий контекст. Академічні візії, (30). вилучено із https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2883

6.3.14. Щербай І. Поняття та сутність прав людини. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 1. С. 636–640. URL: https://app-journal.in.ua/wpcontent/uploads/2023/04/113.pdf

6.3.15. Ягунов Д. В. Заборона катувань: практика Європейського суду з прав людини, стандарти та практика Європейського комітету з питань запобігання катуванням. Тюбінген: Одеса: Фенікс, 2023. 604 с.

6.4. Інформаційні ресурси

1. Сайт Європейського суду з прав людини: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c
2. Єдиний державний реєстр судових рішень: http://reyestr.court.gov.ua
3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: https://www.rada.gov.ua/
4. Центрукраїнсько-європейськогонауковогоспівробітництва:https://cuesc.org.ua/
5. ООН вУкраїні: https://ukraine.un.org/uk
6. Інформаційно-ресурсний портал та бібліотека Української Правничої Фундації http://www.ulf.net.ua
7. Рішення Українських Судів - Інформаційний портал Української Правничої Фундації http://www.ukrcourt.org.ua
8. Центр антикорупційних досліджень та ініціатив в Україні http://www.transparency.org.ua

6.5. Нормативно-правові акти

6.5.1. Гаазька конвенція про закони і звичаї війни на суходолі (Конвенція IV) та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text

6.5.2. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй 1970 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569#Text

6.5.3. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text

6.5.4. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру (Протокол II) 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text

6.5.5. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується прийняття додаткової розпізнавальної емблеми (Протокол III) 2005 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text

6.5.6. Європейська конвенція з прав людини з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11, 14 та 15 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16. URL: https://www.echr.coe.int/documents/convention_ukr.pdf

6.5.7. Європейська соціальна хартія (переглянута) 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062

6.5.8. Загальна декларація прав людини (1948). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015

6.5.9. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055.

6.5.10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

6.5.11. Конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 року (Женевська конвенція IV 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

6.5.12. Конвенція про поводження з військовополоненими 1949 року (Женевська конвенція III 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text

6.5.13. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях 1949 року (Женевська конвенція I 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Tex

6.5.14. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали

корабельної аварії, із складу збройних сил на морі 1949 року (Женевська конвенція II 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text

6.5.15. Міжнародний біль про права людини. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=65140

6.5.16. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

6.5.17. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

6.5.18. Перший факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_086#Text

6.5.19. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV (із змін.). URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15

6.5.20. Регламент Європейського суду з прав людини 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067.

6.5.21. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text

6.5.22. Статут Ради Європи. 1949. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001#Text

6.5.23. Конвенція про мінімальні норми соціального забезпечення № 102 від 28 червня 1952 року // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 10.08.2026).

6.5.24. Конвенція про захист материнства № 183 від 15 червня 2000 року // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 10.08.2026).

6.5.25. Конвенція про допомогу у випадках виробничого травматизму № 121 від 8 липня 1964 року // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 10.08.2026).